

A decorative graphic on the left side of the page, consisting of a large blue triangle pointing right, and a cluster of smaller triangles in shades of grey, green, and blue, arranged in a pattern that suggests movement or a network.

Granskning av överlämning av vägskötsel

Rapport

Härjedalens kommun

2026-03-11

Antal sidor: 20

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

2	Sammanfattning	3
3	Bakgrund	5
4	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	6
4.1	<i>Avgränsning</i>	6
5	Revisionskriterier	6
6	Metod	7
7	Resultat av granskningen	8
7.1	<i>Beslutsunderlag och genomförande</i>	8
7.1.1	Beredningskrav och lagstadgade förutsättningar	8
7.1.2	Vägutredningen 2015	8
7.1.3	Beslutsgång och beslutsunderlag inför kommunfullmäktiges ursprungliga beslut 2019	9
7.1.4	Efterföljande politiska beslut 2020–2023	10
7.1.5	Förvaltningens uppfattning	11
7.1.6	Nuläge	12
7.1.7	Bedömning	12
7.2	<i>Information och stöd</i>	13
7.2.1	Utgångspunkter för information och stöd	13
7.2.2	Information	14
7.2.3	Övrigt stöd	14
7.2.4	Bedömning	15
7.3	<i>Uppföljning</i>	16
7.3.1	Ekonomisk uppföljning	16
7.3.2	Uppföljning till kommunfullmäktige gällande status och avvikelser	17
7.3.3	Bedömning	18
8	Samlad bedömning och rekommendationer	20

2 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har av Härjedalens kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete med att genomföra förändringar i kommunens vägunderhåll

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens implementering och uppföljning av beslutet om att lämna över skötseln av vägunderhållet har skett på ett ändamålsenligt, effektivt och rättssäkert sätt, samt om de ekonomiska målen med beslutet har uppnåtts.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens implementering och uppföljning av beslutet om att lämna över skötseln av vägunderhållet inte skett på ett ändamålsenligt, effektivt och rättssäkert sätt. Huruvida de ekonomiska målen med beslutet har uppnåtts eller inte går ej att bedöma då det är otydligt vilka de ekonomiska målen varit.

Granskningen visar att kommunstyrelsen inte säkerställde de juridiska förutsättningarna innan genomförandet påbörjades. Det största hindret var att kommunen saknade ledningsrätt för VA-ledningar i flera tätorter. Detta upptäcktes först flera år efter beslutet, trots att frågan framgick i tidigare utredningar. Beslutsunderlaget inför kommunfullmäktiges beslut 2019 saknade därför, enligt vår bedömning, både juridiska analyser och tillräckliga konsekvensbedömningar för ett så omfattande och komplext beslut.

Vidare har genomförandet inte skett i enlighet med vare sig omfattningen eller tidsramarna i kommunfullmäktiges beslut. Tidsfristerna har överskridits avsevärt och omfattningen förändrats utan att förändringarna föregåtts av erforderliga analyser och beslut. Även om skötseln av en stor del av vägarna nu är överlämnade återstår ett betydande antal, och möjligheten att avsluta arbetet under 2026 bedöms som möjlig men förenad med tydliga risker.

Kommunstyrelsen har inte heller fullt ut säkerställt att kommunen tillhandahållit tillräcklig information eller ett tillräckligt strukturerat stöd till berörda aktörer. De initiala informationsinsatserna var reaktiva och saknade planering, och det stöd som lämnats har till stor del utvecklats informellt snarare än utifrån fastställda ramar och arbetssätt.

Den ekonomiska uppföljningen har endast genomförts delvis. Kommunen har följt upp kostnader för vinterväghållning, men någon samlad analys av beslutets ekonomiska effekter saknas. Varken besparingar, sidokostnader eller framtida ekonomiska risker har analyserats i sin helhet, och avsaknaden av en ursprunglig helhetskalkyl försvårar alla jämförelser mot ekonomiska mål.

Slutligen har kommunstyrelsen inte återrapporterat status och avvikelser till kommunfullmäktige i tillräcklig omfattning. Endast ett ärende som direkt redovisat status och kostnader har presenterats, trots att utskottet haft löpande information. Den begränsade återrapporteringen är otillräcklig med tanke på beslutets komplexitet, de stora ekonomiska konsekvenserna och de omfattande förseningar och förändringar som skett i genomförande.

Bedömning per revisionsfråga:

<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> Nej Endast delvis I allt väsentligt Ja </div> 	
Revisionsfråga	Bedömning
Har genomförandet skett i enlighet med omfattningen och tidsramarna i kommunfullmäktiges beslut?	Nej
Har kommunen säkerställt juridiska förutsättningar innan genomförandet påbörjades, och framgick dessa förutsättningar tydligt i det beslutsunderlag som låg till grund för kommunfullmäktiges beslut?	Nej
Har kommunen följt upp och dokumenterat de ekonomiska effekterna av beslutet?	Endast delvis
Har kommunen tillhandahållit tillräcklig information och stöd till berörda aktörer under genomförandet?	Endast delvis
Har kommunstyrelsen återrapporterat till fullmäktige om status och avvikelser från beslutet?	Nej

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- **Säkerställa en ändamålsenlig ärendeberedning**
Kommunstyrelsen behöver säkerställa att alla ärenden av större ekonomisk, juridisk eller verksamhetsmässig betydelse bereds enligt en fastställd och kvalitetssäkrad process innan de läggs fram för beslut i kommunfullmäktige.
- **Ta ett helhetsgrepp om vägskötselöverlämningen genom att:**

 - Etablera en tydlig projektstyrning, inklusive ansvar, roller och resurser, samt säkerställa att projektorganisationen har förutsättningar att driva arbetet vidare.
 - Identifiera och utreda kvarstående juridiska hinder, särskilt kopplat till ledningsrätter och andra plan- eller fastighetsrättsliga frågor.
 - Ta fram en kommunikationsplan för det fortsatta arbetet och genomföra strukturerade informations- och dialoginsatser riktade till berörda aktörer.
- **Genomföra en heltäckande ekonomisk analys och etablera löpande uppföljning**
Kommunstyrelsen bör låta ta fram en fullständig ekonomisk kalkyl för beslutets samlade kostnader och effekter. Kalkylen bör omfatta historiska kostnader, framtida besparingar, kostnadsrisker samt konsekvenser för VA-kollektivet. Därtill bör rutiner för regelbunden ekonomisk uppföljning etableras.
- **Införa regelbunden återrapportering till kommunfullmäktige**
Kommunstyrelsen bör säkerställa strukturerad och återkommande rapportering till kommunfullmäktige om status, avvikelser, ekonomi och risker kopplat till vägskötselöverlämningen.

3 BAKGRUND

Azets Revision & Rådgivning har av Härjedalens kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete med att genomföra förändringar i kommunens vägunderhåll. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Den 10 juni 2019 fattade kommunfullmäktige i Härjedalens kommun beslut (KF § 105) om att genomföra omfattande förändringar i kommunens vägunderhåll. Beslutet innebar att allt icke lagbundet vägunderhåll utanför tätorter skulle avvecklas senast den 1 oktober 2020. Inom tätorter skulle snöröjning och underhåll av gator och vägar där kommunen inte är juridiskt ansvarig avvecklas senast den 31 maj 2023, där det är praktiskt möjligt. Ersättningsystemet för vägunderhåll ändrades samtidigt: ersättningen sattes till 1 000 kronor per år och fastighet med permanent boende, indexregleringen avskaffades, och endast samfällighetsföreningar eller gemensamhetsanläggningar kunde ansöka om ersättning. Syftet med beslutet var att minska kommunens kostnader för vägunderhåll, som då uppgick till 7,5 miljoner kronor årligen, trots att kommunen enligt stadsplanen endast var ansvarig för 4 mil väg. Kommunen avsåg istället använda resurserna inom kärnuppdragen skola och omsorg. Den förväntade besparingen uppskattades till 412 000 kronor år 2020 och totalt 1,58 miljoner kronor på sikt.

Genomförandet av beslutet från kommunfullmäktige (KF § 105, 2019-06-10) har pågått sedan hösten 2019. Kommunen har ansökt om lantmäteriförrättningar för överlämning av totalt 290 objekt som utgörs av både enskilda vägar och andra objekt så som parkeringsplatser, va-anläggningar etcetera. Arbetet har innefattat kontakt med Lantmäteriet, fastighetsägare och vägföreningar, samt stöd vid bildandet av föreningar. Den 20 december 2023 beslutade kommunstyrelsen att temporärt pausa överlämningen av enskilda vägar inom tätorter. Anledningen är att det saknas ledningsrätt för kommunens VA-ledningar i flera tätorter, vilket måste lösas innan förrättningar för vägöverlämning kan genomföras. Kommunen har därför återkallat lantmäteriförrättningar i tätorter¹ där ledningsrätt saknas och förrättning ännu inte vunnit laga kraft. Fokus i genomförandet har därefter riktats mot vägar utanför tätorter, där dessa juridiska hinder inte föreligger.

De förtroendevalda revisorerna har valt att granska detta beslut eftersom det rör en omfattande förändring av kommunens ansvar och kostnader för vägunderhåll, med direkt påverkan på både kommunens ekonomi och invånarnas vardag. Beslutet har en ekonomisk målsättning med förväntade besparingar på över 1,5 miljoner kronor, vilket gör det angeläget att följa upp om dessa mål har uppnåtts. Mot denna bakgrund bedömer revisorerna att det finns ett tydligt behov av att granska om beslutet har genomförts på ett rättssäkert, effektivt och transparent sätt, samt om kommunstyrelsen har fullgjort sin uppföljningsskyldighet gentemot fullmäktige.

¹ Även i Ytterhogdal.

4 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens implementering och uppföljning av beslutet om vägunderhåll har skett på ett ändamålsenligt, effektivt och rättssäkert sätt, samt om de ekonomiska målen med beslutet har uppnåtts.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Har genomförandet skett i enlighet med omfattningen och tidsramarna i kommunfullmäktiges beslut?
- Har kommunen säkerställt juridiska förutsättningar innan genomförandet påbörjades, och framgick dessa förutsättningar tydligt i det beslutsunderlag som låg till grund för kommunfullmäktiges beslut?
- Har kommunen följt upp och dokumenterat de ekonomiska effekterna av beslutet?
- Har kommunen tillhandahållit tillräcklig information och stöd till berörda aktörer under genomförandet?
- Har kommunstyrelsen återrapporerat till fullmäktige om status och avvikelser från beslutet

4.1 AVGRÄNSNING

Granskningen omfattar beslutet KF § 105 från 2019, dess implementering fram till dags dato, samt relevanta beslut från kommunstyrelsen, särskilt det från 20 december 2023. Fokus ligger på vägunderhåll utanför och inom tätorter, juridiska förutsättningar och ekonomisk uppföljning.

5 REVISIONSKRITERIER

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen 6 kap 6, 13 §§ samt 5 kap § 26
- Förvaltningslagen (2017:900) § 6, §8
- Väglagen (1971:948) 4, 6 §§
- Plan- och bygglagen (2010:900) 4 kap § 6, 6 kap § 1
- Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster
- Ledningsrättslagen (1973:1144)
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut.

6 METOD

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av tjänsteutlåtanden, protokoll, kartunderlag, besiktningsprotokoll, avtal, ekonomiska underlag, konsultutredningar och statistiska underlag.
- Intervjuer har genomförts med kommundirektör, samhällsutvecklingsschef och flera handläggare som arbetar med vägskötselöverlämningen. Intervjuer har också genomförts med kommunstyrelsens presidium.
- Stickprovsvisa kontroller av besiktningsprotokoll

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av de intervjuade.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 BESLUTSUNDERLAG OCH GENOMFÖRANDE

I detta avsnitt besvaras följande revisionsfrågor:

- Har kommunen säkerställt juridiska förutsättningar innan genomförandet påbörjades, och framgick dessa förutsättningar tydligt i det beslutsunderlag som låg till grund för kommunfullmäktiges beslut?
- Har genomförandet skett i enlighet med omfattningen och tidsramarna i kommunfullmäktiges beslut?

7.1.1 Beredningskrav och lagstadgade förutsättningar

Genomarbetade beslutsunderlag är en förutsättning för rättssäkra och välgrundade beslut. Bristfälliga underlag kan leda till otydliga konsekvenser, juridiska hinder och ökade kostnader. Kommunallagen (5 kap. § 26) kräver att ärenden till kommunfullmäktige bereds så att beslutsfattarna får ett tillförlitligt och allsidigt belyst underlag inför beslut.

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen (6 kap. § 13) för att verkställa fullmäktiges beslut, vilket förutsätter ett strukturerat genomförande och realistiska tidsramar.

Flera lagar reglerar kommunens ansvar inom väghållning, planläggning och VA-infrastruktur. Dessa inkluderar väglagen (byggande och drift av vägar), plan- och bygglagen (reglering av mark för vägar och ledningar) samt lagen om allmänna vattentjänster och ledningsrättslagen (etablering av VA-ledningar och ledningsrätter). Gemensamt ställer regelverken krav på att juridiska förutsättningar klarläggs innan beslut fattas eller genomförande påbörjas.

7.1.2 Vägutredningen 2015

Enligt uppgift genomfördes 2015 en utredning om kommunens ansvar för drift och underhåll av vägar utanför kommunalt huvudmannaskap. Utredningen visar att kommunen enligt lag inte får vara formell väghållare för vägar utanför detaljplanlagda områden. Trots detta skötte kommunen då helt eller delvis driften av omkring 180 vägar, motsvarande cirka 15 mil och nästan 900 helårsbostäder. För omkring 60 vägar fanns gemensamhetsanläggningar², medan många andra vägar användes för jord- och skogsbruk eller fritidsboende. Kommunen utförde ofta drift åt samfälligheter, men endast som entreprenör—det juridiska ansvaret låg på föreningarna, varav flera var vilande.

Utredningen visade att statsbidrag lämnades för 65 vägar (ca 9 mil), täckande 65 procent av beslutade kostnader, samt att kommunen även gav begränsade bidrag till helårsboende där samfälligheter skötte vägarna. Kostnaderna för snöröjning uppgick säsongen 2011/2012 till cirka 1,6–1,7 miljoner kronor, med statsbidrag på cirka 415 000 kronor. För barmarksunderhåll fanns ingen exakt kostnad, men statsbidragen indikerade en total kostnad på minst 600 000 kronor.

Utredningen rekommenderade att kommunen skulle vara huvudman för vägar inom tätort och ta fram nya detaljplaner för detta, medan vägar utanför tätort borde överlämnas till samfällighetsföreningar eller annan huvudman. De ekonomiska konsekvenserna bedömdes översiktligt: driftskostnaderna kunde minska med minst 1,6 miljoner kronor per år och kommunens bidrag till helårsboende med cirka 1 miljon kronor. Utredningen bedömde att

² En gemensamhetsanläggning är en anläggning som flera fastigheter gemensamt äger och ansvarar för, till exempel en väg.

lantmäteriförrättningar och överlämnanden skulle ta flera år. Utredningen innehöll inga juridiska analyser.

7.1.3 Beslutsgång och beslutsunderlag inför kommunfullmäktiges ursprungliga beslut 2019

7.1.3.1 *Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskottet 2019-05-21*

Av protokollet från samhällsbyggnadsutskottet framgår att utskottet föreslog kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att avveckla allt icke-lagbundet sommar- och vinterunderhåll utanför tätort senast den 1 oktober 2020. Förslaget innebar även att ersättning framöver endast skulle kunna sökas av samfällighetsföreningar eller gemensamhetsanläggningar med permanentboende, samt att snöröjning och underhåll där kommunen inte är juridiskt ansvarig skulle avvecklas senast den 31 maj 2023.

Underlaget till beslutet utgjordes av ett tjänsteutlåtande benämnt vägutredning. Det innehöll ett beslutsförslag, en kort beskrivning av ärendet och en översiktlig ekonomisk bedömning. Av utredningen framgick att kommunen då underhöll cirka 40 mil väg med en årlig kostnad om 7,5 miljoner kronor, trots att kommunens juridiska ansvar omfattade en mycket begränsad del av dessa vägar.

Förvaltningen hade, på uppdrag av utskottet, analyserat väghållningsfrågan och föreslog att 99 vägar skulle överlämnas, medan 43 vägar kopplade till VA-verksamheten skulle avgiftsbeläggas. Kommunen skulle även framöver endast vinterväghålla vägar inom tätorter. Det statliga bidraget om cirka 1,4 miljoner kronor skulle i stället tilldelas de föreningar som övertog väghållningen. Samtidigt konstaterades att flera områden saknade aktiva föreningar, vilket skulle kräva ytterligare lösningar. En arbetsgrupp skulle därför fortsätta analysera vägarna, ta fram förslag till en styrgrupp och samordna kontakten med Lantmäteriet.

Den ekonomiska konsekvensbedömningen var kortfattad och angav en möjlig besparing om 412 000 kronor år 2020 och totalt cirka 1,5 miljoner kronor på sikt. Tjänsteutlåtandet saknade bilagor som visade vilka analyser som låg till grund för slutsatserna, det framgick inte hur utredningen från 2015 hade använts och inga juridiska bedömningar redovisades.

7.1.3.2 *Kommunstyrelsen 2019-06-03*

Av protokollet framgår att kommunstyrelsen föreslog kommunfullmäktige att besluta om att avveckla allt icke-lagbundet sommar- och vintervägutunderhåll utanför tätort senast den 1 oktober 2020. Kommunstyrelsen föreslog även att ersättningsmodellen skulle ändras så att ersättning framöver endast kan sökas av samfällighetsföreningar eller gemensamhetsanläggningar med permanentboende, samt att snöröjning och underhåll där kommunen inte är juridiskt ansvarig skulle avvecklas senast den 31 maj 2023. Protokollet anger att den totala vägsträckan som kommunen då underhöll minskat från 40 mil till 28 mil, utan att någon förklaring ges.

Det framgår inte vilket underlag som beslutet baserades på och protokollet innehåller inga juridiska bedömningar. Beslutet innebär dessutom att kommunstyrelsen valde att inkludera vägar inom tätort för överlämning, vilket gick emot både rekommendationerna i vägutredningen och innehållet i det tjänsteutlåtande som låg till grund för utskottets tidigare förslag

7.1.3.3 Kommunfullmäktige 2019-06-10

Av protokollet framgår att kommunfullmäktige beslutar enligt förslag från kommunstyrelsen (se avsnitt 7.1.3.2)

Det framgår inte av protokollet vilket underlag som beslutet grundar sig på. Protokollet innehåller inte några juridiska bedömningar.

7.1.4 Efterföljande politiska beslut 2020–2023

Den 3 februari 2020 föreslog samhällsbyggnadsutskottet att även föreningar bildade för drift av väg skulle kunna söka ersättning för väghållning, med hänvisning till Lantmäteriets långa handläggningstider. Förslaget bedömdes påverka kommunens ekonomi, men någon närmare ekonomisk eller juridisk analys redovisades inte. Under våren och sommaren 2020 behandlade kommunen flera ärenden som rörde samma fråga. Den 16 mars tog kommunstyrelsen upp frågan om att kommunen skulle stå för kostnaderna för lantmäteriförrättningar, vilket överlämnades till samhällsutvecklingsutskottet. Den 8 april beslutade kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att förlänga tidsfristen för överlämning till den 1 oktober 2022, begränsa rätten att söka ersättning till samfällighetsföreningar eller gemensamhetsanläggningar (med vissa undantag enligt Trafikverkets föreskrifter) samt säga upp befintliga avtal. Förslaget antogs av kommunstyrelsen den 13 maj och av kommunfullmäktige den 22 juni.

I augusti 2020 informerades tillväxtutskottet om statusen i ärendet, och den 19 augusti noterades att kommunstyrelsens budget sannolikt behövde omdisponeras. Den 5 oktober föreslog tillväxtutskottet att 900 000 kronor skulle avsättas för inventering och utredning av enskilda vägar, vilket kommunstyrelsen godkände den 14 oktober. Den 20 december 2023 beslutade kommunstyrelsen att återkalla lantmäteriförrättningar i tätorter där VA-bolaget³ saknade ledningsrätt och där förrättningarna ännu inte vunnit laga kraft.

7.1.4.1 Externa utredningar våren 2020

I april 2020 levererade konsultbolaget Svefa en utredning vars syfte var att föreslå åtgärder för och medverka i överlämningen av väghållningsansvaret för de vägar som kommunen, enligt lag, inte är skyldiga att sköta. Inom ramen för utredningen har Svefa inventerat de berörda vägarna, analyserat deras status, planförutsättningar och om det finns befintliga gemensamhetsanläggningar. Utredningen lyfte behovet av att kommunen genomför opartiska besiktningar av vägarnas skick samt vid behov iståndsätter dem innan överlämningen sker, särskilt på statsbidragsberättigade vägar där standardkraven är tydligt reglerade. För statsbidragsvägarna behöver vägarna dessutom återlämnas i ett skick som motsvarar Trafikverkets krav.

Utredningen rekommenderade att kommunen genomför en generell ansökan om anläggningsförrättningar för att inrätta eller ompröva gemensamhetsanläggningar i alla berörda orter och byar. Detta eftersom fastighetsägare ofta är tveksamma till att själva ansöka på grund av risken för förrättningskostnader. Vidare föreslogs att kommunen bör planera och genomföra möten med fastighetsägare för att informera om processen och förklara de politiska besluten bakom förändringen. Informationsinsatser via andra kanaler, såsom telefonrådgivning och kommunens webbplats, rekommenderades också.

Slutligen behandlade utredningen behovet av att tydliggöra huvudmannaskapet inom alla orter, särskilt i områden där detaljplaner varierar mellan kommunalt och enskilt huvudmannaskap. Den föreslog att Sveg och centrala Funäsdalen även fortsättningsvis bör ha kommunalt huvudmannaskap,

³ Vatten- och miljöresurs, som delägs av kommunen tillsammans med ytterligare ett par kommuner. .

medan övriga orter huvudsakligen bör övergå till enskilt ansvar, eftersom det redan är praxis där. Målet var att säkerställa rättvisa och förutsägbarhet i hur väghållningen organiseras i hela kommunen. Av utredningen framgår att kommunens VA-anläggningar kommer att beröras av beslutet.

Våren 2020 gav dåvarande samhällsutvecklingschefen konsultbolaget Svefa i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag inför kommunstyrelsens sammanträde i augusti 2020. Syftet var att belysa förutsättningarna för ett fortsatt överlämnande av väghållansvaret och att ge ett bredare underlag inför en eventuell omprövning av tidigare beslut. Utredningen visade att kommunen historiskt hade övertagit väghållningen i många byar och tätorter. Syftet med förändringen var att minska kostnaderna och tydliggöra huvudmannaskapet. Svefa konstaterade att kommunen skötte cirka 180 vägar utanför tätorterna, motsvarande omkring 15 mil väg, vilket var betydligt mer än vad som framgick av tjänsteutlåtandet inför beslutet 2019. Kostnaderna var betydande och det saknades en samlad bild av vägarnas skick, varför en inventering hade påbörjats.

Utredningen redogjorde för ansvarsfördelningen: kommunalt huvudmannaskap är huvudregel i tätorter, medan enskilt huvudmannaskap kan användas om det finns särskilda skäl. Statsbidraget från Trafikverket, cirka 60 procent av underhållskostnaderna, bedömdes vara en förutsättning för att överlämningen skulle vara ekonomiskt hållbar. Vidare konstaterade utredningen att processen är komplex och kräver formella beslut, detaljplaneändringar, lantmäteriförrättningar, organisering av fastighetsägare, ekonomiska förberedelser samt löpande dialog med berörda parter. Den lyfte även risker kopplade till kommunens trovärdighet, tidsplan, hantering av tätorter, samverkan med Lantmäteriet samt återigen att kommunens VA-anläggningar finns i flera av de vägar som avsågs lämnas över.

Som slutsats bedömde Svefa att kommunen behövde ett långsiktigt inriktningsbeslut, färdigställa inventeringen av vägstatus, planera detaljplanearbete, etablera en tydlig organisation för genomförandet och upprätthålla en kontinuerlig dialog med fastighetsägarna.

7.1.4.2 Extern utredning vintern 2021

Under vintern 2021 gav kommunen åter konsultbolaget Svefa i uppdrag att ta fram ytterligare ett beslutsunderlag inför samhällsbyggnadsutskottets sammanträde i februari 2021. Syftet var att analysera huvudmannaskapet i olika områden och skapa en långsiktig och konsekvent inriktning för kommunens väghållning i både tätorter och på landsbygd. Utredningen föreslog kommunalt huvudmannaskap i Funäsdalen och Ulvkälla för att uppnå enhetlig förvaltning. För Nilsvallen och Överbergsvägen rekommenderades fortsatt enskilt huvudmannaskap. För övriga tätorter så som Vemdalen, Ytterhogdal, Lillhärdal och Hede föreslogs enskilt huvudmannaskap för mindre planområden med begränsad allmän plats.

Svefa redovisade även juridiska utgångspunkter: enligt plan- och bygglagen är kommunalt huvudmannaskap huvudregel inom detaljplanelagt område, medan enskilt huvudmannaskap kräver särskilda skäl som måste framgå av planbeskrivningen.

7.1.5 Förvaltningens uppfattning

De intervjuade tjänstemännen uppger att kommunen inte säkerställde de juridiska förutsättningarna innan kommunfullmäktigebeslutet från 2019 fattades och genomförandet påbörjades. Vid beslutstillfället bedömdes inga juridiska hinder föreligga, men hösten 2023 blev det tydligt att kommunen saknade ledningsrätt för flera VA-ledningar i tätorter, vilket ledde till att förrättningar pausades.

Tjänstemännen beskriver även att kommunen, efter rekommendation från Svefa som tog fram utredningen våren 2020, valde att ansöka om en enda omfattande förrättning för samtliga berörda vägar. Syftet var att möjliggöra större vägföreningar och en effektivare process. Detta råd visade sig vara felaktigt då Lantmäteriet inte handlägger förrättningar på detta sätt, vilket gjorde strategin ineffektiv och skapade betydande problem. Enligt tjänstemännen borde arbetet ha föregåtts av ett tydligare inriktningsbeslut och mer förberedelser.

Vidare framhåller tjänstemännen att genomförandet inte har skett i enlighet med kommunfullmäktiges omfattning eller tidsramar. Den ursprungliga politiska uppfattningen var att överlämningen skulle kunna genomföras på ett år, men arbetet har fördröjts av ärendets komplexitet, covid-pandemin, Lantmäteriets handläggningstider och frågan om ledningsrätt. Målet att överlämna skötseln av cirka 221 km väg har inte nåtts. Tjänstemännen anser att tidsramarna från början var orealistiska och att kommunen saknade både planering och organisation, vilket lett till avvikelser och behov av pausbeslut.

7.1.6 Nuläge

Det ursprungliga målet var att överlämna skötseln av 221 km väg. Av dessa har 77 km pausats⁴ eftersom de ligger inom tätort eller utgör exploateringsmark. Per hösten 2025 hade 140 km väg överlämnats, vilket innebär att 26 km återstår. Förvaltningen bedömer att resterande överlämningar kan slutföras under 2026.

7.1.7 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen **inte** säkerställt juridiska förutsättningar innan genomförandet påbörjades, och att sådana förutsättningar **inte** framgick tydligt i det beslutsunderlag som låg till grund för kommunfullmäktiges beslut

Bedömningen baseras på följande grunder:

Våra dokumentstudier och intervjuer visar att några juridiska överväganden inte genomfördes inför det ursprungliga beslutet 2019. De första juridiska analyserna gjordes först i samband med de externa utredningarna 2020 och 2021, alltså efter att genomförandet påbörjats. Det mest betydande hindret, avsaknad av ledningsrätt för VA-ledningar i flera tätorter, identifierades först hösten 2023, trots att uppgifter om VA-anläggningar framgick redan i 2020 års externa utredningar. Kommunen borde således redan år 2020, och inte först 2023, ha insett att ledningsrätt för VA-ledningarna saknades.

Kommunstyrelsens förslag innebar att även tätortsvägar skulle lämnas över, vilket avvek från både vägutredningen 2015 och det tjänsteutlåtande som låg till grund för utskottets rekommendationer. Ett sådant avsteg anser vi kräver tydliga analyser och konsekvensbedömningar, vilket saknades. Kommunfullmäktige har därmed fattat beslut på ett ofullständigt underlag, vilket bidragit till senare

⁴ Vid granskningens genomförande finns ett beslut om att inte arbeta vidare med vägar inom tätorter. De intervjuade uppger att ett nytt beslut kommer att behöva tas i frågan men vid granskningens genomförande fanns ingen konkret tidplan för när ett sådant beslut eventuellt skulle komma att fattas.

oförutsedda problem och fortsatta risker. Sammanfattningsvis bedömer vi att ärendeberedningen inte uppfyllde kraven i 5 kap. 26 § kommunallagen.

Vår bedömning är att genomförandet **inte** skett i enlighet med omfattningen och tidsramarna i kommunfullmäktiges beslut

Bedömningen baseras på följande grunder:

Omfattningen av överlämningen har förändrats och tidsramarna i kommunfullmäktiges beslut har inte hållits. Beslutet från 2019 angav att allt icke-lagbundet underhåll utanför tätort skulle avvecklas senast den 1 oktober 2020 och att vinterväghållning och underhåll där kommunen inte är juridiskt ansvarig skulle upphöra senast den 31 maj 2023. I juni 2020 beslutade kommunfullmäktige att senarelägga överlämnandet av skötseln av enskilda vägar till den 1 oktober 2022.

Per hösten 2025 återstår skötsel av 26 km väg utanför tätort att lämna över, och ytterligare 77 km inom tätort är pausade.

Sammantaget bedömer vi att det är möjligt men osäkert att slutföra överlämningen under 2026. Det finns faktorer som talar för att tidsplanen kan hållas, bland annat att cirka 140 km av totalt 221 km redan har överlämnats och att kommunen har identifierat juridiska hinder som tidigare försenade processen.

Samtidigt kvarstår betydande risker. Det mest kritiska är att ledningsrätt för VA-ledningar i tätorter måste säkerställas innan förrättningar kan fullföljas. Lantmäteriets långa handläggningstider, behovet av att organisera fastighetsägare samt bildandet av föreningar utgör ytterligare riskmoment. Dessa delar har tidigare lett till omfattande förseningar och ökade kostnader.

Vår samlade bedömning är att kommunen kan bli klar under 2026, men endast om de juridiska hindren löses skyndsamt, projektet styrs med en tydlig plan och tillräckliga resurser avsätts. I annat fall finns en betydande risk att tidsplanen förskjuts ytterligare.

7.2 INFORMATION OCH STÖD

I detta avsnitt besvaras följande revisionsfråga:

- Har kommunen tillhandahållit tillräcklig information och stöd till berörda aktörer under genomförandet?

7.2.1 Utgångspunkter för information och stöd

När en kommun lämnar över drift- och underhållsansvar för en väg till en vägförening är det avgörande att processen är rättssäker och att berörda aktörer får tydlig och komplett information. Kommunen bör lämna uppgifter om vägens skick, tidigare underhåll, identifierade brister och den nya ansvarsfördelningen. Information om gällande regler för vägföreningar behöver också tillhandahållas för att undvika missförstånd och säkerställa en fungerande övergång.

Förvaltningslagen (2017:900) ställer krav på att ärenden hanteras rättssäkert, effektivt och med god service. Enligt § 6 ska kommunen säkerställa att kontakter med enskilda är smidiga och att de får den hjälp som behövs för att tillvarata sina intressen, utan onödiga dröjsmål. Vidare framgår av § 8 att kommunen ska samverka med andra aktörer för att underlätta för enskilda.

7.2.2 Information

De intervjuade tjänstemännen uppger att de initiala informationsinsatserna var otillräckliga. Under 2020 gick olika typer av informationsbrev ut till fastighetsägare som berördes av beslutet. Vi har tagit del av mallar för dessa. Fem kategorier av vägar och därmed fastighetsägare identifierades i arbetet. Dessa omfattar dels vägar med statsbidrag, där det i vissa fall finns en gemensamhetsanläggning och i andra fall inte. Vidare ingår vägar utan statsbidrag, även här både med och utan befintlig gemensamhetsanläggning. Slutligen identifierades även sådana vägar som fortfarande ingår i en äldre vägsamfällighet.

Två bymöten genomfördes också men där nåddes endast en mindre del av de berörda. Strax efter inträffade covid 19-pandemin med tillhörande restriktioner vilket omöjliggjorde fler bymöten. Eftersom Lantmäteriets handläggning av ärendet drog ut på tiden och inget nytt kommunicerades från kommunen så fick troligen, enligt tjänstemännen, många fastighetsägare uppfattningen att frågan om vägskötselöverlämning inte längre var aktuellt. Frågan aktualiserades därefter på nytt genom Lantmäteriets utskick om förrättningar. Detta skapade enligt uppgift både förvirring och missnöje bland berörda fastighetsägare.

Informationsinsatserna beskrivs som reaktiva snarare än planerade. Kommunen höll exempelvis bymöten först efter att ryktet om kommunfullmäktiges beslut spridits och en stor mängd frågor inkommit. Tjänstemännen framhåller att inför kommande överlämningar, särskilt i tätorter, krävs en mer strukturerad och omfattande informationsinsats för att säkerställa att berörda aktörer får tydlig och begriplig information i god tid.

7.2.2.1 Ytterligare informationsbrev

Under 2024 genomfördes ytterligare en informationsinsats från kommunen. Vi har tagit del av ett exempel på informationsbrev till en samfällighetsförening daterat 2024-12-10. Brevet informerar om kommunfullmäktiges beslut från den 10 juni 2019 att upphöra med skötsel och underhåll av enskilda vägar, och att ett antal vägar därför kommer att överlämnas till föreningen under 2025. Överlämningsprocessen beskrivs bestå av en gemensam besiktning där kommunen och föreningen deltar, följt av ett besiktningsprotokoll där brister dokumenteras. Bristerna ska åtgärdas av entreprenör på kommunens bekostnad innan slutbesiktning genomförs. Därefter ska ett överlämningsavtal upprättas och eventuella kvarstående brister planeras för. Föreningen tar över snöröjning och löpande skötsel från vintern 2025/2026.

7.2.3 Övrigt stöd

Utöver information behöver berörda aktörer även annat stöd. Detta omfattar exempelvis gemensam besiktning av vägar, protokollföring av denna, upprättande av åtgärdsplaner för identifierade brister samt rådgivning om underhållsstandard och lämpliga metoder.

Administrativt stöd är också viktigt och innefattar att upprätta tydliga överlämningsavtal, tillhandahålla kontaktpersoner och bistå med planeringen inför första vinterns snöröjning. Kommunen kan även ge kompetensstöd i form av rådgivning och utbildning om hur föreningar organiserar drift, underhåll och upphandling av entreprenörer.

Enligt de intervjuade tjänstemännen har kommunen gett ett visst stöd, främst genom att fungera som länk mellan föreningarna, Lantmäteriet och kommunens egna funktioner. Kommunens projektledare har bistått i dialogen och kommunen har följt Lantmäteriets mallar, där själva förrättningsprocessen ger ett visst inbyggt stöd. Kommunen har även genomfört praktiska insatser som besiktningar och dialog om nödvändiga åtgärder för att vägarna ska hålla acceptabel standard.

Samtidigt framgår att stödets utformning saknat tydliga ramar och i stället utvecklats informellt efter behov.

7.2.3.1 Besiktning av vägar

Vi har stickprovsgranskat protokoll från genomförda besiktningar av de vägar som skötseln har lämnats över. Syftet med besiktningarna är att identifiera brister och ta fram en plan för vilka åtgärder som ska genomföras innan skötseln lämnas över. Protokollen saknar dock formella element såsom kommunens sigill, underskrift och diarienummer.

Protokollen redovisar vilka som deltagit, vilken väg som besiktigats samt generella brister och behov av åtgärder som hyvling, dikning, dikesrensning och röjning. De innehåller även detaljerade åtgärdsförslag för specifika brister, exempelvis byte eller relining av trummor, förstärkning av slänter, justeringar av asfalt och komplettering av slitlager. I flera fall anges koordinater och ärendenummer för att lokalisera bristerna, samt kommentarer om ansvarsfördelning mellan kommunen, vägföreningar och entreprenörer

7.2.4 Bedömning

Vår bedömning är att kommunen **endast delvis** tillhandahållit tillräcklig information och stöd till berörda aktörer under genomförandet

Bedömningen baseras på följande grunder:

Våra iakttagelser visar att informationsinsatserna varit bristfälliga. Kommunen saknade beredskap och en genomarbetad kommunikationsplan, inklusive val av kanaler, tidpunkter och ansvar.

Vidare saknades en målgruppsanalys och andra delar som normalt ingår i en strukturerad kommunikationsplan. Detta har ökat risken för missförstånd, oro och ökad belastning på handläggare genom fler frågor och överklaganden. En mer proaktiv och strukturerad kommunikation hade sannolikt underlättat genomförandet och stärkts förtroendet hos berörda.

Kommunen har lämnat visst stöd, bland annat genom besiktningar inför överlämning och genom att fungera som länk mellan föreningar, Lantmäteriet och interna funktioner. Detta ligger i linje med förvaltningslagens krav på service och samverkan, och vi bedömer att § 8 i huvudsak har följts i dessa delar.

Stödets omfattning och innehåll har dock saknat tydliga ramar. Insatserna har utvecklats informellt och utifrån uppkomna behov, snarare än utifrån en fastställd stödmodell. Avsaknaden av kriterier för vilka åtgärder som ingår, hur de ska dokumenteras och vem som beslutar om dem innebär risk för otydlighet, varierande nivåer av stöd och bristande likvärdighet mellan föreningar och områden. Detta försvårar även uppföljningen av genomförda stödinsatser och deras kostnader.

Vår samlade bedömning är att stödets informella karaktär i huvudsak beror på bristande planering och sent etablerade arbetsätt, snarare än på en medvetet vald arbetsmodell.

7.3 UPPFÖLJNING

I detta avsnitt besvaras följande revisionsfrågor:

- Har kommunen följt upp och dokumenterat de ekonomiska effekterna av beslutet?
- Har kommunstyrelsen återrporterat till fullmäktige om status och avvikelser från beslutet?

7.3.1 Ekonomisk uppföljning

Av underlaget till kommunfullmäktiges beslut 2019 framgår att beslutet hade en ekonomisk målsättning med förväntade besparingar om drygt 1,5 miljoner kronor. Det framgår dock inte om beloppet avser en årlig besparing eller besparing för ett enskilt år. Besparingarna förväntades uppstå både inom vinterväghållning och barmarksunderhåll.

Vi har tagit del av ekonomiskt underlag som visar att kommunen har följt upp kostnaderna för vinterväghållningen. Enligt tjänstemännen infördes efter 2020 en ny struktur i ekonomisystemet där kostnader delas upp på olika objekt och aktiviteter, vilket möjliggör en bättre kontroll än tidigare då alla kostnader låg samlade i en gemensam post.

Tjänstemännen uppger att viss uppföljning av de ekonomiska effekterna har gjorts, men att arbetet är ofullständigt och präglas av brister. Kommunen följer löpande kostnaderna för vinterväghållning, men jämförelser mellan år försvåras av variationer i väder, entreprenörskostnader och inflation. De underlag vi tagit del av visar att de relativa kostnaderna minskat i takt med att skötseln av vägar överlämnats, men att de faktiska kostnaderna vissa år ändå ökat, vilket bekräftar förvaltningens beskrivning.

År	Budget vinterväghållning	Utfall	Avvikelse
2018	8 442	13 298	-4 860
2019	7 639	12 867	-5 226
2020	7 428	13 058	-5 611
2021	9 900	11 119	-1 219
2022	11 000	11 633	-633
2023	12 454	20 004	-7 550
2024	10 300	15 517	-5 217
2025	8 100	6 841 (t.o.m nov 2025)	X

Ett viktigt problem är att statsbidragen inte har täckt kommunens faktiska kostnader för underhåll av enskilda vägar. För vissa enskilda vägar har kommunen inte mottagit några bidrag alls, och kommunen har inte heller skjutit till de medel som krävs för att täcka det faktiska underhållsbehovet. Detta har skapat en underhållsskuld, vilket innebär att kommunen inför överlämning behövt bekosta omfattande åtgärder. Dessa kostnader har inte varit budgeterade och har därmed bidragit till underskott under flera år.

Även om det finns siffror över kostnader saknas en fullständig analys av beslutets ekonomiska effekter. Kommunen arbetar med en sådan analys som beräknas färdigställas våren 2026.

Tjänstemännen bedömer att eventuella besparingar främst ligger längre fram i tiden och gäller den framtida skötseln. Den pågående analysen omfattar dock inte upparbetade kostnader eller framtida

kostnader för kvarstående juridiska hinder. Kommunen planerar endast att budgetera för en projektledare.

De senaste årens kostnader för beslutet uppskattas till cirka 10 miljoner kronor enligt kommundirektören. Någon fullständig kalkyl för projektet har aldrig funnits, och varken kommundirektören eller samhällsutvecklingschefen känner till om det fanns några ekonomiska mål i samband med ursprungsbeslutet. Syftet anges i stället ha varit att långsiktigt stärka kommunens ekonomi, även om det medför betydande initiala kostnader. Detta står delvis i strid med det ursprungliga beslutet som angav besparingar på 1,5 miljoner kronor (även om det av beslutsunderlaget är oklart om detta avsåg en engångsbesparing eller en årlig besparing).

Vi har inte mottagit något underlag som redovisar andra kostnader som uppstått eller som kan uppstå framöver, såsom kostnader för ledningsrätter, förrättningar, personal, kommunikation eller andra oförutsedda utgifter.

Det finns även en risk att kommunens fortsatta engagemang i vägföreningarna leder till fler kostnader och ytterligare administrativa krav. Sammantaget framstår projektets ekonomiska konsekvenser som mer komplexa än vad som ursprungligen förutsågs. Några ekonomiska underlag fanns inte heller bilagda till beslutet från 2019.

7.3.2 Uppföljning till kommunfullmäktige gällande status och avvikelser

Av de protokoll som vi granskat framgår att frågan om status kring vägskötselöverlämningen har behandlats av kommunstyrelsen vid flera tillfällen, huvudsakligen under 2020 och vid ett par tillfällen under 2023. Under 2023 har frågan även behandlats vid flera sammanträden i kommunstyrelsens samhällsutvecklingsutskott. Under 2024 och 2025 har frågan varit uppe vid samtliga av utskottets sammanträden förutom ett.⁵

I kommunfullmäktige har ärendet om vägskötselöverlämningen tagits upp vid flera tillfällen. Under 2023 skedde detta inom ramen för en allmänpolitisk debatt. Av protokollet från mars 2024⁶ framgår att samhällsutvecklingschefen föredrog ett om överlämnandet av skötsel av enskilda vägar och att kommunfullmäktige beslutade att avslå en motion om att stoppa överlämnandet.

I kommunfullmäktiges protokoll från april 2024⁷ framgår att en motion inkommit om att återbetala vägförrättningsavgifter och av protokollet från december 2024⁸ framgår att allmänheten ställt frågor kopplade till vägöverlämningsärendet.

Vi har även tagit del av en presentation som samhällsutvecklingschefen föredrog för kommunfullmäktige 2025-04-03 §2. Av underlaget framgår hur många kilometer väg som har överlämnats samt hur många kilometer väg som återstår att överlämna. Vidare redovisas kommunens totala kostnader för iordningsställande av vägar inför överlämning under perioden 2020-2024⁹, vilka uppgår till 35,2 miljoner kronor trots tidigare uppgifter om att kostnaderna ska ha uppgått till 10 mkr. Slutligen redovisas även kostnaderna för vinterväghållning respektive vägunderhåll för samma period.

⁵ Samhällsutvecklingsutskottet 2024-05-07

⁶ Kommunfullmäktige 2024-03-06 §1 respektive §4

⁷ Kommunfullmäktige 2024-04-25 §28

⁸ Kommunfullmäktige 2024-12-12 §111

⁹ Till och med mars 2024.

De intervjuade tjänstepersonerna uppger att uppföljningen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har utvecklats successivt snarare än en tydlig struktur från början. Kommunstyrelsens samhällsutvecklingsutskott har haft ärendet som en stående punkt, där samhällsutvecklingschefen löpande redovisat status. Enligt förvaltningen har detta bidragit till att politiken hållits informerad men den systematiska återrapporteringen till kommunfullmäktige har varit begränsad. Vår protokollgranskning styrker att frågan varit en stående punkt vid samhällsutvecklingsutskottets sammanträden. Intervjuade uppger också att det initialt saknades både en plan för hantering av avvikelser och ett samlat system för ekonomisk uppföljning, vilket har medfört att rutiner fått byggas upp i efterhand.

Av våra intervjuer med representanter från kommunstyrelsens presidium framkommer att kommunfullmäktige i huvudsak har fått information om vägskötselöverlämningsärendet genom budgetdebatter och interpellationer, snarare än genom särskilda rapportpunkter. Presidiets ledamöter bekräftar att frågan därför främst har behandlats indirekt i fullmäktige, och att kommunstyrelsen inte har initierat någon återkommande eller strukturerad rapportering i form av egna ärenden.

7.3.3 Bedömning

Vår bedömning är att kommunen **endast delvis** följt upp och dokumenterat de ekonomiska effekterna av beslutet

Bedömningen baseras på följande grunder:

Kommunens ekonomiska uppföljning av beslutet har varit otillräcklig. Uppföljningen har främst fokuserat på kostnader för vinterväghållning och ger därför inte en heltäckande bild av beslutets ekonomiska effekter. Det finns kostnadsuppgifter, men någon fullständig analys saknas, vilket innebär att det inte går att bedöma om de förväntade besparingarna har uppnåtts. Då någon ursprunglig kalkyl aldrig togs fram saknas även möjlighet att jämföra utfall mot ekonomiska mål.

Kommunen saknar ett samlat underlag över övriga kostnader, både de som redan uppstått och de som kan uppstå framöver såsom kostnader för ledningsrätter, förrättningar, personal och övriga oförutsedda utgifter. Därmed saknas en helhetsbild av projektets totala ekonomiska konsekvenser och bedömningen av långsiktiga besparingar och kostnader blir osäker.

Vi noterar även avvikelser mellan olika kostnadsuppgifter. Under intervju med kommundirektören framgår att kostnaderna uppskattats till cirka 10 miljoner kronor, medan underlaget som presenterades för kommunfullmäktige den 3 april 2025 redovisade kostnader om 35,2 miljoner kronor för iordningställandet av vägar.

Dessa skillnader bekräftar att kommunen saknar samlad, systematisk och kvalitetssäkrad ekonomisk uppföljning av beslutet.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen **inte** har återrapporterat till fullmäktige om status och avvikelser från beslutet

Bedömningen baseras på följande grunder:

Kommunstyrelsen har inte återrapporterat status och avvikelser från beslutet på ett ändamålsenligt sätt. Under perioden 2020–2025 har endast ett ärende som direkt redovisat status och kostnader presenterats för kommunfullmäktige, vilket är otillräckligt för att säkerställa att fullmäktige fått det underlag som krävs för styrning och uppföljning.

Kommunstyrelsen och särskilt samhällsutvecklingsutskottet har haft löpande information om ärendets status, vilket innebär att det funnits förutsättningar att delge fullmäktige denna information. De ärenden som behandlats i fullmäktige har huvudsakligen initierats genom debatter, interpellationer och motioner och kan därför inte betraktas som systematisk återrapportering.

Även om det inte finns ett lagstadgat krav på återrapportering vid fasta intervall bedömer vi att det i detta fall hade varit rimligt och nödvändigt. Beslutet har medfört betydande och oförutsedda kostnader som påverkat kommunens budget, vilket gör att kommunfullmäktige behöver korrekt och aktuell information för att kunna fullgöra sitt budgetansvar. Beslutet har dessutom dragits med betydande tidsförskjutningar och avvikelser avseende omfattningen. Avsaknad av en strukturerad återrapportering har därmed minskat fullmäktiges möjligheter att fatta välgrundade beslut i frågan.

8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens implementering och uppföljning av beslutet om att lämna över skötseln av vägunderhållet har skett på ett ändamålsenligt, effektivt och rättssäkert sätt, samt om de ekonomiska målen med beslutet har uppnåtts.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens implementering och uppföljning av beslutet om att lämna över skötseln av vägunderhållet inte skett på ett ändamålsenligt, effektivt och rättssäkert sätt. Huruvida de ekonomiska målen med beslutet har uppnåtts eller inte går ej att bedöma då det är otydligt vilka de ekonomiska målen varit.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- **Säkerställa en ändamålsenlig ärendeberedning**
Kommunstyrelsen behöver säkerställa att alla ärenden av större ekonomisk, juridisk eller verksamhetsmässig betydelse bereds enligt en fastställd och kvalitetssäkrad process innan de läggs fram för beslut i kommunfullmäktige.
- **Ta ett helhetsgrepp om vägskötselöverlämningen genom att:**
 - Etablera en tydlig projektstyrning, inklusive ansvar, roller och resurser, samt säkerställa att projektorganisationen har förutsättningar att driva arbetet vidare.
 - Identifiera och utreda kvarstående juridiska hinder, särskilt kopplat till ledningsrätter och andra plan- eller fastighetsrättsliga frågor.
 - Ta fram en kommunikationsplan för det fortsatta arbetet och genomföra strukturerade informations- och dialoginsatser riktade till berörda aktörer.
- **Genomföra en heltäckande ekonomisk analys och etablera löpande uppföljning**
Kommunstyrelsen bör låta ta fram en fullständig ekonomisk kalkyl för beslutets samlade kostnader och effekter. Kalkylen bör omfatta historiska kostnader, framtida besparingar, kostnadsrisker samt konsekvenser för VA-kollektivet. Därtill bör rutiner för regelbunden ekonomisk uppföljning etableras.
- **Införa regelbunden återrapportering till kommunfullmäktige**
Kommunstyrelsen bör säkerställa strukturerad och återkommande rapportering till kommunfullmäktige om status, avvikelser, ekonomi och risker kopplat till vägskötselöverlämningen.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Mikael Lindberg

Certifierad kommunal revisor

Said Ashrafi

Specialist infrastruktur

Tim Sahlén Starcke

Verksamhetsrevisor